

ПІЗНАВАЛЬНА АКТИВНІСТЬ ЯК ПЕРЕДУМОВА ЕФЕКТИВНОЇ ПРОФЕСІОНАЛІЗАЦІЇ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ

Стахова О.О., канд. психол. н., старший викладач;
Мороз Г.М., магістрант V курсу природничого факультету,
Житомирський державний університет імені Івана Франка, м. Житомир, Україна

Одним із завдань сучасної системи освіти, яке в наш час досить гостро стоїть перед вищими навчальними закладами України, є формування високопрофесійних фахівців, котрі володіють міцними знаннями й уміннями та здатні до постійного фахового розвитку. Проте, як доводять численні дослідження науковців, особистісно-професійне зростання студентської молоді залежить не лише від організації та реалізації змісту, методів, прийомів, форм навчально-виховної роботи у ВНЗ, але й нерозривно пов'язане з активізацією людського фактора, насамперед пізнавальної активності юнаків.

До сьогодні поняття пізнавальної активності та її визначальні аспекти в науково-педагогічній, психологічній літературі ще не набули однозначного тлумачення.

Так, в “Енциклопедії освіти” пізнавальна активність трактується як “... риса особистості, яка виявляється в її ставленні до процесу пізнання, що передбачає стан готовності, прагнення до самостійної пізнавальної діяльності, спрямованої на оволодіння індивідом соціального досвіду, накопичених людством знань, способів діяльності...” [1].

В.І. Лозова підкреслює, що як риса особистості пізнавальна активність знаходить свій вияв в якості діяльності, обумовленої свідомим вибором оптимальних шляхів для досягнення мети пізнання [2].

О.М. Дубініна стверджує, що пізнавальну активність слід розглядати і як мету діяльності, і як засіб її досягнення, і як результат [4].

О.Г. Пиндик розглядає пізнавальну активність як “складне психологічне утворення, що є процесом ініціативного перетворення студентом предмета або явища з метою його глибшого пізнання, вдосконалення, вияву “Я” особистості в пізнавальній діяльності” [3].

Водночас, досліджуючи феномен пізнавальної активності, переважна більшість представників психолого-педагогічної науки розглядають його як головну, пріоритетну передумову творчого та повноцінного навчання особистості, зокрема студента. На думку науковців, треба навчати майбутніх фахівців орієнтуватися в потоці інформації, самостійно поповнювати власні знання, виявляти творчий підхід до розв'язання навчально-пізнавальних завдань.

Таким чином, пізнавальна активність, що є проявом перш за все позитивного ставлення студентської молоді до теоретичних знань і свідомого прагнення опанування ними, цілеспрямованого освоєння практичних умінь, виступає передумовою ефективної професіоналізації, особистісно-професійного зростання майбутніх фахівців.

Список використаних джерел

1. Енциклопедія освіти [гол. ред. В.Г. Кремень]. – К.: Юрінком Інтер, 2008. – 1040 с.
2. Лозова В.І. Пізнавальна активність школярів: (спецкурс із дидактики): навч. посібн. для пед. ін-тів / В.І. Лозова. – Х.: Основа, 1990. – 89 с.
3. Пиндик О.Г. Педагогічні умови розвитку пізнавальної активності студентів вищих навчальних закладів економічного профілю: дис. канд. пед. наук: 13.00.04 / Олена Георгіївна Пиндик. – К., 2003. – 290 с.
4. Философский энциклопедический словарь [гл. редакция: Л.Ф. Ильичев, П.Н. Федосеев, С.М. Ковалев, В.Г. Панов]. – М.: Советская энциклопедия, 1983. – 840 с.

МОТИВИ УЧІННЯ СТУДЕНТІВ ВНЗ

Стахова О.О., канд. психол. н., старший викладач;
Мороз О.М., магістрант V курсу природничого факультету,
Житомирський державний університет імені Івана Франка, м. Житомир, Україна

Однією з актуальних проблем функціонування вищих навчальних закладів в Україні є проблема підвищення ефективності навчання шляхом формування належного рівня навчальної мотивації студентської молоді.

Проте, як зазначає І.Б. Красногорова [2], у процесі формування мотивів студентів ВНЗ виникає досить проблемне питання, які саме мотиви учіння слід формувати. Це не просто питання пошуку та відбору того чи іншого окремо взятого мотиву з метою його формування, а визначення оптимальної структури мотиваційної сфери майбутніх фахівців.

Аналіз результатів психолого-педагогічних досліджень дає змогу виокремити структуру мотивів, які забезпечують успішну навчальну діяльність юнаків. Така структура, на думку багатьох науковців – К.О. Євстаф'євої [1], А.К. Маркової [3], В.М. Тимошенко [4], С.В. Яремчук [5] й ін., є ієрархічною системою передусім зовнішніх і внутрішніх мотивів.

Під внутрішніми мотивами навчальної діяльності розуміють спонукання, в основі яких – задоволення від процесу та безпосередніх результатів навчально-пізнавальної діяльності. До цього типу мотивації належать пізнавальний мотив, мотив самодетермінації, мотив самовдосконалення тощо. Саме перший із зазначених мотивів, за словами більшості науковців, є найбільш адекватним навчальній діяльності і школярів, і студентів, визначаючи їх спрямованість на оволодіння навчальним матеріалом – як теоретичними знаннями, так і практичними навичками та вміннями.

До зовнішніх мотивів відносять спонукання, що тематично не пов'язані з процесом і безпосередніми результатами навчальної діяльності студентів, але відіграють важливу стимулюючу роль: професійний мотив, мотив досягнення, мотив обов'язку, комунікативний мотив, мотив самоствердження, мотив уникнення неприємностей тощо.